

פרק נא והנה לתוספת ביאור לשון הינוקא דלעיל צריך לבאר תחלה להבין קצת ענין השראת השכינה שהיתה שורה בבית ק"ק וכן כל מקום השראת השכינה מה עניינו הלא מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיניה. אך הענין כדכתיב ומבשרי אחזה אלוה שכמו שנשמת האדם היא ממלאה כל רמ"ח אברי הגוף מראשו ועד רגליו ואעפ"כ עיקר משכנה והשראתה היא במוחו ומהמוח מתפשטת לכל האברים וכל אבר מקבל ממנה חיות וכח הראוי לו לפי מזונו ותכונתו העין לראות והאוזן לשמוע והפה לדבר והרגלים להלך כנראה בחוש שבמוח מרגיש כל הנפעל ברמ"ח אברים וכל הקורות

הינוקא (זח"ג קפז.).
דלעיל (פל"ה). צ"ל
תחלה כו' (עייג"כ
לקו"ת לבאר ונקדשתי
ס"ב). מכה"כ (ישעי' ו'
ג'). ולית אפ"מ (ת"ז נ"ז.
לעיל פכ"א). כדכתיב
(איוב יט' כו'). מראשו
ועד רגלו (רגליו? כמ"ש
ויקרא יג' יב').

לקוטי פירושים

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

שכמו שנשמת האדם וכו': להבא לקמן -
להעיר מזח"ג רנז, ב.

(שיעורים בספר התניא ע' 699 הערה 2)

הינוקא: זח"ג קפז, א.
דלעיל: פל"ה.
צריך לבאר תחלה כו': עיין ג"כ לקו"ת אמור
ד"ה לבאר הדברים ע"פ ונקדשתי ס"ב.
מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו' ג'.
ולית אתר פנוי מיני: תיקוני זהר תיקון נ"ז.
לעיל פכ"א.

משכנה והשראתה: משכנה - באופן פנימי,
והשראתה - באופן מקיף.

(שם ע' 699)

כדכתיב: איוב יט' כו'.
מראשו ועד רגלו: אולי צ"ל רגליו ? כמ"ש
בויקרא יג' יב'.

ומהמוח מתפשטת לכל האברים וכל אבר
מקבל ממנה חיות וכח כו': כלומר: "ומהמוח
מתפשטת לכל האברים" - מה שהיא בשורה בכל
האברים, מה שהם חיים - אור, ועוד ענין - "וכל אבר
מקבל ממנה חיות וכח הראוי לו כו'".

(שם ע' 699 הערה 3)

1) ושם (לד, ב): "ארז"ל צמצם שכינתו בין שני בדי
הארון, דלכאורה אינו מובן . . . הלא לית אתר פנוי מיני'
ומלא כל הארץ כבודו, את השמים ואת הארץ אני מלא,
ופי' המגיד נ"ע כי הנה בכל העולם . . . הוא בבחי' העלם
. . . רק בין בדי הארון הי' אורו יתברך מתגלה בבחינת
גילוי וכו'". 2) צא, סע"ב. 3) ראה גם ב"מ"מ, הגהות
והערות קצרות" לשם (לעיל ע' קלג). 4) כ"ה בדפוס
התניא שלפנינו. ובמהדורא זו תוקן ע"פ מ"ש ב"הערות
ותיקונים בדא"פ".

וכל אבר מקבל ממנה חיות וכח כו': ולי'
שהשינוי נעשה ע"י האבר כגוון הנראה במים
הנמצאים בכלי זכוכית צבוע.

(שם ע' 700 הערה 4)

העין לראות והאוזן לשמוע והפה לדבר והרגלים להלך: י"ל שפרט ד' אלו - שמהם מסתעפים הג'
דפיך לבבך לעשותו, מחשבה דבור ומעשה: ראוי ושמיעה (מעוררים המחשבה - חו"ב כמו שבאים בהתחלקות
האברים), פה לדבר, רגלים להלך (תכלית העשי' והירידה (ולכן לא נקט ידיים)).

(שם הערה 5)

כנראה בחוש שבמוח מרגיש כל הנפעל ברמ"ח אברים כו': ובאם לא היו הכחות מחולקים מצד עצמם
(כי אם רק מצד האברים - כדוגמת מים ואור הנראים ע"י זכוכית צבועה), אזי כשהמוח מרגיש בעצמו את הנפעל
באברים, לא הי' שינוי בהרגשות הבאות מן העין או מהאוזן, כיון שעליו כבר מהן להמוח (וכמו המים כשנלקחים
מן הזכוכית צבועה - אין שינוי בין הנלקחים מכלי לבן או מאדום כו'). ואת"ל שהשינוי דהאבר בהכח שנמשך
בו נקנה בהכח (וכמו חתיכת כסף שעשאוה כלי) הרגשתו כשעולה להמוח - באם הנשמה שבמוח אינה בגדר
התחלקות כלל (גם לא באופן שכוללה בה), הרי לא תהי' בה התחלקות ושינוי בין הרגשת הקורה ונפעל בעין או
באוזן וכו' - כיון שהיא פשוטה בתכלית.

וכהנ"ל מכריח לומר שעוד קודם שנמשך מהנשמה בפועל ממש באברים - הכחות משונים זה מזה.

במהו"ע לומר שהיא . . . שמהו"ע אינה (לכאורה צ"ל ל"ז וכדלעיל "מהו"ע מתחלק . . . עצומ"ה מצוייר"). ע"י התלבשותם בנפש החיונית (צ"ע מהו הנשמה דקאי בה ע"כ). עלי' אמרו (ועיין יומא פה:).

אותם. והנה אין שינוי קבלת הכחות והחיות שבאברי הגוף מן הנשמה מצד עצמה ומהותה שיהיה מהותה ועצמותה מתחלק לרמ"ה חלקי' שונים מתלבשי' ברמ"ה מקומו' כפי ציור חלקי מקומו' אברי הגוף שלפי זה נמצא עצמותה ומהותה מצוייר בציור גשמי ודמות ותבנית כתבנית הגוף ה"ז אלא כולה עצם אחד רוחני פשוט ומופשט מכל ציור גשמי ומבחי' וגדר מקום ומדה וגבול גשמי מצד מהותה ועצמות' ולא שייך במהות' ועצמותה לומר שהוא במוחין שבראש יותר מברגלים מאחר שמהותה ועצמותה אינו בגדר ובחי' מקום וגבול גשמי רק שתרי"ג מיני כחות וחיות כלולים בה במהותה ועצמותה לצאת אל הפועל והגילוי מההעלם להחיות רמ"ה אברין ושם"ה גידין שבגוף ע"י התלבשותם בנפש החיונית שיש לה ג"כ רמ"ה ושם"ה כחות וחיות הללו. והנה על המשכת כל התרי"ג מיני כחות וחיות מהעלם הנשמה אל הגוף להחיותו עליה אמרו שעיקר משכנה

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים
במהותה ועצמותה לומר שהיא . . . שמהותה ועצמותה אינה: לכאורה צריך להיות בלשון זכר: "במהותה ועצמותה לומר שהוא . . . שמהותה ועצמותה אינו", וכדלעיל "מהותה ועצמותה מתחלק . . . עצמותה ומהותה מצוייר". ע"י התלבשותם בנפש החיונית: צ"ע מהו הנשמה דקאי בה עד כאן. עלי' אמרו: ועיין יומא פה, א.

לקוטי פירושים
ועתה מפרש באיזה "מקום" דהנשמה מתחיל השינוי והתחלקות: "והנה אין שינוי כו' מצד עצמה ומהותה כו' רק שתרי"ג מיני כחות וחיות כלולים בה וכו'".

(שם ע' 701)

כולה עצם אחד רוחני פשוט . . . מצד מהותה ועצמותה ולא שייך במהותה ועצמותה לומר שהוא במוחין שבראש יותר מברגלים: כלומר: כ"כ עצומ"ה פשוט, עד שאפילו מצד זה שנמצאת באברים אין האברים פועלים בה שינוי בזה, שלכן: "ולא שייך במהותה ועצמותה לומר שהוא במוחין שבראש יותר מברגלים".

(שם ע' 704 הערה 6)

(5) כ"ה בדפוס התניא שלפנינו. ובמהדורא זו תוקן ע"פ מ"ש ב"לוח התיקון". (6) ושם: "עיקר חיותי באפי' הוא דכתיב (נח ז, כב) כל אשר נשמת רוח חיים באפיו".

תרי"ג מיני כחות וחיות כלולים בה במהותה ועצמותה כו': וראה לעיל רפ"ד: "תרי"ג אברי נפשו".

(לקו"ש ח"י ע' 22 הערה 37)

מיני כחות: אולי הדיוק "מין" כאן - כי מין כח הראי' (וכיו"ב) וכללים בו מצ"ע (ולא רק מצד הכלי שלו - העין) כמה כחות ראי', וכמו ראייתו של צדיק וראייתו של רשע (עין טובה ועין רעה, נתן עיניו בו ונעשה כו', ועוד). וכיון שעבודת האדם משנה אותו מרשע לצדיק, אבל אין היא משנה את חומר העין, ולא מחליפה נשמתו בנשמה אחרת, עכצ"ל שגם בהיותו רשע וכח הראי' שלו שבעין היתה רק רע, הרי ה' גם אז בהעלם אצלו (במקור כח הראי' שבעין - היינו, בנשמתו) כח ראי' דצדיק, כח ראי' דנתן עיניו בו וכו' - היינו מין (שכולל כמה פרטי) כח הראי'. ועצ"ע.

(שיעורים בספר התניא ע' 704 הערה 6)

(1) על מה שרצו לפרש "מיני כחות" שאינם כחות ממש, אלא כמו כחות - כתב רבינו: "שתיבת מין שוללת ממש - זהו באדיש, אבל בלה"ק ("מין" היינו שכולל כמה פרטים, ולשלול ממש) צ"ל "כמין" (צריך - במס' סוכה (יט, רע"ב) - במשנה. ושו"ב, וכיו"ב). (2) ברכת נח, א. וש"נ.

כנ"ל (פי"ב, יז'). וככה ממש (עייג"כ אגה"ק ז'). לאין קץ ותכלית (ע"ל פמ"ו בהערה). גבוה על גבוה (קהלת ה' ז' "גבה מעל גבה"). בתיקונים () . למתב"כ (הק' ת"ז פתח אלי'). וההבדל שבין כו' (עייג"כ פ"מ).

והשראתה של המשכה זו וגילוי זה הוא כולו במוחין שבראש ולכן הם מקבלים תחלה הכח והחיות הראוי להם לפי מזגם ותכונתם שהן חב"ד וכח המחשבה וכל השייך למוחין ולא זו בלבד אלא גם כללות כל המשכות החיות לשאר האברים ג"כ כלולה ומלוכשת במוחין שבראש ושם הוא עיקרה ושרשה של המשכ' זו בבחי' גילוי האור והחיו' של כל הנשמ' כולה ומשם מתפשטת הארה לשאר כל האברים ומקבל כל א' כח וחיו' הראוי לו כפי מזגו ותכונתו כח הראיה מתגלה בעין וכח השמיעה באוזן וכו'. וכל הכחות מתפשטים מהמוח כנודע כי שם הוא עיקר משכן הנשמה כולה בבחי' גילוי שנגלית שם כללו' החיות המתפשט ממנה. רק כחותיה של כללות החיות מאירים ומתפשטים משם לכל אברי הגוף כדמיון האור המתפשט ומאיר מהשמש לחדרי חדרים [ואפילו הלב מקבל מהמוח ולכן המוח שליט עליו בתולדתו כנ"ל]:

עב **וככה ממש עד"מ** א"ס ב"ה ממלא כל עלמין **יש** להחיותם ובכל עולם יש

ברואים לאין קץ ותכלית רבוא רבבות מיני מדרגות מלאכים ונשמות כו' וכן ריבוי העולמות אין לו קץ וגבול גבוה על גבוה כו'. והנה מהותו ועצמותו של א"ס ב"ה שזה בעליונים ותחתונים כמשל הנשמה הנ"ל וכמ"ש בתיקונים דאיהו סתימו דכל סתימין פי' דאפי' בעלמין סתימין דלעילא הוא סתום ונעלם בתוכם כמו שהוא סתום ונעלם בתחתוני' כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל אפי' בעולמות עליונים. ונמצא כמו שמצוי שם כך נמצא בתחתונים ממש. וההבדל שבין עולמו' עליונים ותחתונים הוא מצד המשכת החיות אשר א"ס ב"ה ממשיך ומאיר בבחי' גילוי מההעלם [שזה אחד מהטעמי' שההשפעה והמשכת החיות מכונה בשם אור עד"מ]

מ"מ, הגהות והערות קצרות -

כנ"ל: פי"ב, יז'.

וככה ממש: עיין ג"כ אגה"ק ס"ז.

לאין קץ ותכלית: עיין לעיל פמ"ו בהערה ד"ה אין קץ⁷.

גבוה על גבוה: בקהלת ה' ז': "גבה מעל גבה".

בתיקונים:

לית מחשבה תפיסא בי' כלל: הקדמת

תיקוני זהר⁸ במאמר פתח אלי'.

וההבדל שבין כו': עיין ג"כ לעיל פ"מ.

לקוטי פירושים

וכל הכחות מתפשטים מהמוח וכו': לכאורה יש

כאן הכפלת דברים. אלא שמדבר בדרגות שונות - כפי שהכחות נמצאים או כלולים בהמות, ועיין בדא"ח (מהמאמרים המצויים) ד"ה אז ישיר עת"ר³, ובחודש השביעי תרס"ג, המשך ר"ה תש"ח אות ז'⁵.

(לקוטי ביאורים בספר התיניא ע' שא)

ואפילו הלב מקבל מהמוח: ומפשטות הלשון

מוכח שזהו גם בנפש החיונית. וראה לעיל רפ"ט. ואכ"מ.

(לקו"ש הדי"ט ע' 165 הערה 10)

3 סה"מ עת"ר ע' קל. 4 סה"מ תרס"ג בתחלתו. 5 סה"מ תש"ח

כמ"ש בע"ח () .

להחיות העולמות והברואים שבהם שהעולמו' העליוני' מקבלים בכחי' גילוי קצת יותר מהתחתוני' וכל הברואי' שבהם מקבלים כל א' כפי כחו ותכונתו שהיא תכונת ובחי' המשכה הפרטית אשר א"ס ב"ה ממשיך ומאיר לו. והתחתונים אפי' הרוחניים אינם מקבלים בכחי' גילוי כ"כ רק בלבושים רבים אשר א"ס ב"ה מלביש בהם החיות והאור אשר ממשיך ומאיר להם להחיותם וכ"כ עצמו וגברו הלבושים אשר א"ס ב"ה מלביש ומסתיר בהם האור והחיות עד אשר ברא בו עוה"ז החומרי והגשמי ממש ומהווה ומחיהו בחיות ואור אשר ממשיך ומאיר לו אור המלוכש ומכוסה ומוסתר בתוך הלבושים הרבים והעצומים המעלימים ומסתירי' האור והחיות עד שאין נראה ונגלה שום אור וחיות רק דברים חומריים וגשמיים ונראים מתים אך בתוכם יש אור וחיות המהוה אותם מאין ליש תמיד שלא יחזרו להיות אין ואפס כשהיו ואור זה הוא מא"ס ב"ה רק שנתלכש בלבושים רבים וכמ"ש בע"ח שאור החיות כדור הארץ החומרי הנראה לעיני בשר הוא ממלכות דמלכות דעשיה ובתוכה מלכות דיצירה* וכו' עד שבתוך כולן י"ס דאצילות המיוחדות במאצילן א"ס ב"ה:

144

(* [ברפוסים הקודמים הי' כתוב „מלכות דמלכות דעשיה” ונ"ל דצ"ל „מלכות דיצירה” וכ"ה באגה"ק סי' כ"ה המתחיל להבין אמרי בינה כו'. אשר נמצא לפנינו גוף כתי"ק].

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

לקוטי פירושים

כמ"ש בע"ח: ⁹

כחו ותכונתו: הנמשל על הנאמר במשל: "מזגו ותכונתו".

(שיעורים בספר התניא ע' 711 הערה 10)

(9 ראה "לקוטי פירושים" כאן.

כפי כחו ותכונתו . . אשר א"ס ב"ה ממשיך ומאיר לו:

לא שה"תכונה" מסתירה הגילוי, כי אם ש"ממשיך ומאיר לו".

(שם ע' 711)

עוה"ז החומרי והגשמי ממש: כנראה כוונתו ודיקו כאן "החומרי והגשמי ממש" – לענין ההתהוות מאין ליש ממש, היינו, כדור הארץ החומרי, היינו, רק חלק הדומם [וענין הצמיחה, חיות ומדבר – בא מאור וחיות אחר, ונגלה יותר מהנ"ל, אף שגם הוא "ממל' דמל' דעשי" ⁶]. ובוה מובן כמה דיוקים בלשון (בהמשך הענין): "מאין ליש" (דלכאורה הרי כבר אמר שמדובר בעוה"ז כו'), "הנראה לעיני בשר", ועוד. משא"כ עולם העשי' סתם (שכולל גם עולם העשי' הרוחני) – כותב לקמן? "מל' דעשי'" (ולא מל' דמל').

(שם ע' 712 הערה 11)

כמ"ש בע"ח: שער נ' פ"א. – בשער מ"ג פ"א גירסות שונות. ולהעיר ממשנת חסידים מס' עשי' גופנית

פ"א משנה ב'.

(שם ע' 713 הערה 12)

עד שבתוך כולן י"ס דאצילות: ראה לקמן קמ, א: "הארה שבאצ"י בוקעת כו' ובעוה"ז החומרי".

(שם ע' 714 הערה 13)